

INSTRUCTIO

Pro iis, qui libris tum prohibendis, tum expurgandis, tum etiam imprimendis, diligentem, ac fidelem, ut par est, operam sunt daturi.

CLEMENTIS VIII.

AUCTORITATE REGULIS INDICIS ADJECTA.

Ad Fidei Catholicæ conservationem non satis est, quinam jam editis libris damnatæ lectionis sint, cognoscere (quod Indice, et Regulis confertis per Patres a generali Tridentini Synodo delectos, præcipue sancitum est) nisi illud etiam caveatur, ne vel iidem denuo pullulent libri, vel similes alii emergant, & propagentur, qui incautas Fidelium mentes occulto veneno inficientes, juxta, ac merita damnatione digni judicentur.

Ut igitur quicumque posthac, seu veteres, seu novi libri edentur, quam maxime puri, & tam in iis, quæ ad fidem, quam quæ ad mores pertinent, incontaminati existant; quid circa malorum librorum interdictionem, ad eis penitus abolendos, tam ab Episcopis, et Inquisitoribus, quam a ceteris, quorum ad id in Ecclesia Dei studium valere, & auctoritas potest; (præter ea, quæ Tridentinorum Patrum Regulis supradictis decreta sunt) publica utilitas exigat, capitibus infra positis, diligentius sancitur, iisdemque statuitur, quæ omnino in posterum, tum ab iisdem Episcopis, & Inquisitoribus, aliisque, ut præfertur, in malorum librorum interdictione, & abolitione, tum a correctoribus in librorum, ac ceterorum quorumcumque scriptorum correctione, atque emendatione, tum a typographis in ipsorum librorum impressione (pœna pro arbitrio Episcopi, & Inquisitoris adversus eosdem typographos constituta) inviolate sunt observanda.

DE PROHIBITIONE LIBRORUM

§. I.

Curent Episcopi, & Inquisitores, ut statim atque hic Index fuerit publicatus, eorum jurisdictione subjecti ad ipsos descripta singillatim deferant nomina librorum omnium, & singulorum, quos apud se in eodem Indice prohibitos quisque reperiet.

Ad hujusmodi vero libros sic significantos, infra certum tempus ab Episcopo, vel Inquisitore præscribendum, omnes cujuscumque gradus, et conditionis extiterint, sub gravi pœna, eorum arbitratu infligenda, teneantur.

Romæ vero hæc omnia, certo a se, propositis edictis, præscribendo tempore, præstari curabit sacri Palatii Magister.

§. II.

Si qui erunt, qui librum unum, aut plures ex prohibitis, qui ad præscriptum Regularum perimitti possunt, certa aliqua ex causa potestatem sibi retinendi, aut legendi fieri ante expurgationem desiderent; concedendæ facultatis, extra Urbem jus erit penes Episcopum, aut Inquisitorem; Romæ, pœnes Magistrum sacri Palatii.

Qui quidem gratis eam, & scripto manu sua subscripto tribuent, de triennio in triennium renovandam; ea in primis adhibita consideratione, ut non nisi viris dignis, ac pietate, & doctrina conspicuis, cum delectu, ejusmodi licentiam largiantur; iis autem in primis, quorum studia utilitati publicæ, & sanctæ Catholicæ Ecclesiæ usui esse, compertum habuerint.

Qui inter legendum, quæcumque repererint animadversione digna, notatis capitibus, et foliis, significare Episcopo, vel Inquisitori teneantur.

§. III.

Illud etiam Catholicæ fidei conservandæ necessitas extra Italiam, maxime cum ab Episcopis, & Inquisitoribus, tum a publicis Universitatibus, omni doctrinæ laude florentibus postulat, ut eorum librorum Indicem confici, & duplicari curent, qui per eorum regna, atque provincias, hæretica labe infecti, ac bonis moribus contrarii vagantur, sive illi propria nationis, sive aliena lingua, conscripti fuerint.

Utque ab eorum lectione, seu retentione, certis pœnis, ab eisdem Episcopis, & Inquisitoribus propositis, eorundem regnorum, ac provinciarum homines arceant.

Ad quod exequendum Apostolicæ sedis Nuntii, et Legati extra Italiam, eosdem Episcopos, Inquisitores, & Universitates, sedulo excitare debebunt.

§. IV.

Idem Apostolici extra Italiam Nuntii, sive Legati, nec non in Italia Episcopi, & Inquisitores, eam curam suscipient, ut singulis annis catalogum diligenter collectum librorum in suis partibus impressorum, qui aut prohibiti sint, aut expurgatione indigeant, ad sanctam Sedem Apostolicam, vel Congregationem Indicis ab illa deputatam, transmittant.

§. V.

Episcopi, & Inquisitores, seu ab iisdem subdelegati, & deputati, tam in Italia, quam extra, pœnes se habeant singularum nationum Indices: ut librorum, qui apud illas damnati, ac prohibiti sunt, cognitionem habentes, facilius prospicere possint, an etiam a suæ jurisdictionis terris eosdem recognitos arcere, vel retinere debeant.

§. VI.

In universum autem de malis, & perniciosis libris id declaratur, atque statuitur, ut qui certa aliqua lingua initio editi, & deinde prohibiti, ac damnati a Sede Apostolica sunt; iidem quoque, in quamcumque postea vertantur linguam, censeantur ab eadem Sede, ubique gentium, sub eisdem pœnis interdicti, & damnati.

DE CORRECTIONE LIBRORUM

§. I.

Habeant Episcopi, & Inquisitores conjunctim facultatem quodcumque libros juxta præscriptum, hujus Indicis expurgandi, etiam in locis exemptis, & Nullius: ubi vero nulli sunt Inquisitores, Episcopi soli.

Librorum vero expurgatio nonnisi visis eruditione, & pietate insignibus committatur, iique sint tres; nisi forte, considerato genere libri, aut eruditione eorum, qui ad id deligentur, plures, vel pauciores judicentur expedire.

Ubi emendatio confecta erit, notatis capitibus, paragraphis, & foliis, manu illius, vel illorum, qui expurgaverint, subscripta, reddatur eisdem Episcopis, & Inquisitoribus, ut præfertur; qui si emendationem approbaverint, tunc liber permittatur.

§. II.

Qui negotium susceperit corrigendi, atque expurgandi, circumspicere omnia, & attente notare debet, non solum quæ in cursu operis manifeste se offerunt, sed si quæ in scholis, in summariis, in marginibus, in indicibus librorum, in præfationibus, aut epistolis dedicatoriis, tamquam in insidiis, delitescant.

Quæ autem correctione, atque expurgatione indigent, fere hæc sunt, quæ sequuntur.

Propositiones hæreticæ, erroneæ, hæresim sapientes, scandalosæ, piarum aurium offensivæ, temerariæ, schismaticæ, seditiosæ, & blasphemæ.

Quæ contra Sacramentorum ritus, & cæremonias, contraque receptam usum, & consuetudinem sanctæ Romanæ Ecclesiæ novitatem aliquam inducunt.

Profanæ etiam novitates vocum ab hæreticis excogitata, & ad fallendum introductæ.

Verba dubia, & ambigua, quæ legentium animos a recto, catholicoque sensu ad nefarias opiniones adducere possunt.

Verba sacre Scripturæ non fideliter prolata, vel e prævis hæreticorum versionibus deprompta; nisi forte afferrentur ad eodem hæreticos impugnandos, & propriis telis jugulandos, & convincendos.

Expangi etiam oportet verba Scripturæ sacre, quæcumque ad profanum usum impie accommodantur: tum quæ ad sensum detorquentur abhorrentem a Catholicorum patrum, atque doctorum unanimi sententia.

Itemque epitheta honorificæ, & omnia in laudem hæreticorum dicta deleantur.

Ad hæc rejiciantur omnia, quæ superstitiones, sortilegia, ac divinationes sapiunt.

Item quæcumque fato, aut fallacibus signis, aut ethnicæ fortunæ, humani arbitrii libertatem subjiciunt, obliantur.

Ea quoque aboleantur, quæ paganismum redolent.

Item quæ famæ proximorum, & præsertim Ecclesiasticorum, & Principum detrahunt; bonisque moribus, & Christianæ disciplinæ sunt contraria, expungantur.

Expungendæ sunt etiam propositiones, quæ sunt contra libertatem, immunitatem, & jurisdictionem Ecclesiasticam.

Item quæ ex gentilium placitis, moribus, exemplis tyrannicam politiam fovet: & quam falso vocant rationem status, ab Evangelica, & Christiana lege abhorrentum inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quæ Ecclesiasticos ritus, Religiosorum ordines, statum, dignitatem, ac personas lædunt, & violant.

Facetiæ etiam, aut diceria; in perniciem, aut præjudicium famæ, & existimationis aliorum jactata, repudientur.

Denique lasciva, quæ bonos mores corrumpere possunt, deleantur.

Et si quæ obscenæ imagines, prædictis libris expurgandis impressæ, aut depictæ extent, etiam in litteris grandiusculis, quas initio librorum, etiam capitum imprimi moris est; hujus generis omnia penitus obliterentur.

§. III:

In libris autem Catholicorum recentiorum, qui post annum Christianæ salutis M.D.XV. conscripti sunt, si id quod corrigendum occurrit, paucis demptis, aut additis, emendari posse videatur; id correctores faciendum curent; si minus, omnino auferatur

§. IV:

In libris autem Catholicorum veterum nihil mutare fas sit, nisi ubi, aut fraude hæreticorum, aut typographi incuria manifestus error irrepserit.

Si quid autem majoris momenti, & animadversione dignum occurrerit, liceat in novis editionibus, vel ad margines, vel in scholiis adnotare; ea in primis adhibita diligentia; an ex doctrina, locisque collatis, ejusdem Auctoris sententia difficilior illustrari; ac mens ejus planius explicari possit.

§. V.

Postquam codex expurgatorius confectus erit, ac mandato Episcopi, & Inquisitoris impressus; qui libros expurgandos habebunt, poterunt de eorundem licentia, juxta formam in codice traditam, eos corrigere, ac purgare.

DE IMPRESSIONE LIBRORUM

§. I.

Nullus liber in posterum excudatur, qui non in fronte nomen, cognomen, & patriam præferat Auctoris. Quod si de Auctore non constet, aut justam aliquam ob causam, tacito ejus nomine, Episcopo, & Inquisitori liber edi posse videatur, nomen illius omnino describatur, qui librum examinaverit, atque approbaverit.

In his vero generibus librorum, qui ex variorum scriptorum dictis, aut exemplis, aut vocibus compilari solent, is, qui laborem colligendi, & compilandi susceperit, pro Auctore habeatur.

§. II.

Regulares, præter Episcopi, & Inquisitoris licentiam (de qua Regula decima dictum est), meminerint teneri se, sacri Concilii Tridentini decreto, operis in lucem edendi facultatem a Prælato, cui subjacent, obtinere.

Utramque autem concessionem, quæ appareat, ad principium operis imprimi faciant.

§. III.

Curent Episcopi, & Inquisitores, penis etiam propositis, ne impressoriam artem exercentes, obscenas imagines, turpesve, etiam in grandiusculis litteris imprimi consuetas, in librorum deinceps impressione apponant.

Ad libros vero, qui de rebus Ecclesiasticis, aut spiritualibus conscripti sunt, ne characteribus grandioribus utantur, in quibus expresse appareat alicujus rei profanæ, nedum turpis, obscenæve species.

Qui etiam invigilabunt summopere, ut in singulorum impressione librorum nomen impressoris, locus impressionis, & annus, quo liber impressus est, in principio ejus, atque in fine adnotetur.

§. IV.

Qui operis alicujus editionem parat, integrum ejus exemplar exhibeat Episcopo, vel Inquisitori: id ubi recognoverint, probaverintque, penes se retineant. Quod Romæ quidem in Archivio Magistri sacri Palatii; extra Urbem vero,

in loco idoneo, quem Episcopus, aut Inquisitor elegerit, reservetur.

Postquam autem liber impressus erit, non liceat cuiquam venalem in vulgus proponere, aut quoquomode publicare, antequam is, ad quem hæc cura pertinet, illum cum manuscripto apud se retento diligenter contulerit, licentiamque, ut vendi, publicarique possit, concesserit.

Idque tum demum faciendum, cum exploratum habebitur, typographum fideliter se in suo munere gessisse, neque ab exemplari manuscripto vel minimum discessisse.

§. V.

Curent Episcopi, & Inquisitores, quorum muneris erit facultatem libros imprimendi concedere, ut eis examinandis spectatæ pietatis, & doctrinæ viros adhibeant, de quorum fide, & integritate sibi polliceri queant, nihil eos gratiæ daturos, nihil odio, sed omni humano affectu posthabito. Dei dumtaxat gloriam spectaturos, & fidelis populi utilitatem.

Taliùm autem virorum approbatio, una cum licentia Episcopi, & Inquisitoris, antè initium operis imprimatur.

§. VI.

Typographi, & Bibliopola coram Episcopo, aut Inquisitore, & Romæ coram Magistro sacri Palatii, iurejurando spondeant, se munus suum catholice, sincere, & fideliter exequenturos, hujusque Indicis decretis, ac regulis, Episcoporumque, & Inquisitorum edictis, quatenus eorum artes attingunt, obtemperaturos; neque ad suæ artis ministerium quemquam scienter admissuros, qui hæretica labe sit inquinatus.

Quod si inter illos, insignes, ac eruditi nonnulli reperiantur, fidem etiam Catholicam, juxta formam a Pio IV. fel. rec. præscriptam, eorundem Superiorum arbitrio, profiteri teneantur.

§. VII.

Liber Auctoris damnati, qui ad præscriptum Regularum expurgari permittitur, postquam accurate recognitus, & purgatus, legitimeque permissus fuerit, si denuo sit imprimendus, præferat titulo inscriptum nomen Auctoris,

eum nota damnationis, ut quamvis quoad aliqua liber recipi, Auctor tamen repudiari intelligatur.

In ejusdem quoque libri principio, tum veteris prohibitionis, tum recentis emendationis, ac permissionis mentio fiat; exempli gratia: *Bibliotheca a Conrado Gesnero Tigurino, damnato auctore, olim edita, ac prohibita, nunc jussu Superiorum expurgata, et permessa.*